

ELŐSZÓ
FOLYÓIRATRÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE
RÖVIDÍTÉSEK

*Az előszót és a rövidítéseket tartalmazó füzetet a később megjelenő I. kötetbe
belekötve is kiadjuk.*

ELŐSZÓ

Ezt az előszót tulajdonképpen Zoltán Józsefnek, a Budapest Gyűjtemény 1963 kora tavaszán váratlanul elhunyt osztályvezetőjének kellett volna megírnia. Kórházi ágyára még bekérte a megírásához összegyűjtött anyagot, de az elkészítés már nem adatott meg számára. Élete nagy művének megjelenését már nem élhette meg. Tőle származik a bibliográfia gondolata, egész koncepciója. Az alábbiakban az ő gondolatait kíséreljük meg visszaadni. E néhány sorral is fáradhatatlan, sokrétű és gondos munkásságáról kívánunk megemlékezni.

A bibliográfia készítését 1954-ben a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár éppen ebből a célból létszámban is megnövelt Budapest Gyűjteményére bízta a Fővárosi Tanács. Munkánk célját tömören így fogalmazhatjuk meg: olyan gyűjteményt összeállítani, amely minden érdeklődőt eligazít a magyar főváros eseményekben, személyekben és intézményekben olyan gazdag múltjára vonatkozó irodalomban.

Nem kétséges, hogy hazánkban a felszabadulás óta végbement változások, a szocializmus alapjainak lerakása és a szocialista hazafiság kibontakozása sok egyéb megnyilvánulása mellett felébresztette az érdeklődést népünk gazdasági, társadalmi és kulturális múltja iránt. A régi és sokszor rosszízűnek tartott lokálpatriotizmus helyett egészséges érdeklődés bontakozik ki a szűkebb értelemben vett szülőföld, a táj, a megye, a város, a község, az utca és a ház iránt.

A helytörténeti kutatás egyre több érdeklődőt lelkesít a vidéki városokban, s még fokozottabban nyilvánul meg az érdeklődés a fővárosban és a főváros iránt, ahol az ország lakosságának egyötöde él. A két, sőt három testvérváros a középkor elejétől szoros kapcsolatban állt az ország történetének legfontosabb, legkiemelkedőbb eseményeivel. Fejlődésükben és viszontagságaikban jobban tükröződik az ország, az egész magyar nép sorsa, mint bármelyik más városéban.

A gazdag múlt méltán keltette fel a kutatók és írók figyelmét, s a főváros több évszázados fejlődése során nagy mennyiségű irodalom halmozódott fel. Az anyag bősége teszi szükségessé annak összegyűjtését, könnyen áttekinthető rendszerbe foglalását.

A bibliográfia nem szigorúan tudományos jellegű, s nemcsak a kutatók munkáját kívánja szolgálni, hanem mindazokét, akik a főváros múltjának bármilyen részletkérdése iránt érdeklődnek. Segíti a pedagógusok munkáját és figyelembe veszi a külföldi érdeklődést is. A sokféle igény kielégítésére való törekvés indokoltá teszi a bibliográfia szokatlanul nagy terjedelmét.

Ez a bibliográfia nem minden előzmény nélkül való. Bodor Antal sokat bírált, de nagyon hasznos helyismereti könyvészete mellett a nagy monográfiák lapjain vagy önálló kötetben összeállított helytörténeti bibliográfiákkal is találkozunk. Budapestről sem ez az első összeállítás. Ballagi Aladár nagy, sajnos csonkán maradt Buda és Pest a világirodalomban 1473—1711 című munkája 1599-ig terjedő megjelent I. kötetében széles körű gyűjtés eredményeit foglalta össze. Megemlíthetjük a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár régebben kiadott szakbibliográfiáit, amelyeket a Budapest Gyűjtemény állított össze, s amelyek Aquincum, a budapesti fürdők és fürdőügy, az 1686-os visszavívás egykorú irodalmát, vagy a városnak az 1848—49-es forradalomban és szabadságharcban játszott szerepét, illetve az erre vonatkozó irodalmat gyűjtötték egybe. Sokat használt bibliográfiai összeállítások: Budapest a Tanácsköztársaság idején, Budapest munkásmozgalma 1919—1945. és Budapest szocialista fejlődése 1945—1959.

Hivatkozhatnánk külföldi példákra is, a Német Demokratikus Köztársaság fővárosa, Berlin városi könyvtárának folyamatosan kiadott kurrens bibliográfiájára és Gustav Gugitz Bécs-bibliográfiájára, amely négy vaskos kötetben 1947—1958 között jelent meg. Az utóbbi igen sok párhuzamot vet

(pontosabban vethetne) fel, mert méreteiben és céljaiban leginkább ez rokon elképzeléseinkkel, de anyaggyűjtése, a közlés rendje sok esetben csupán negatív tanulságul szolgál. Éppen a Bécs-bibliográfia figyelmeztetett arra, hogy ilyen nagyszabású és szerteágazó munkára kevés egy ember erőfeszítése. Ezt csak kellően irányított munkaközösség tudja megoldani. Éppen ezzel az előnnyel rendelkezünk, amikor megkezdtük és végigvittük ennek a bibliográfiának a munkálatait. A másik előnyünk az volt, hogy az anyaggyűjtésben, a rendezés elveinek kidolgozásában és a gyakorlati kivitelben a marxizmus—leninizmus elméletére támaszkodhattunk. A dialektikus és történelmi materializmus alapvető tételei még ebben a látszólag nagyon gyakorlati munkában is biztos fogódzót nyújtottak.

Munkánk nem helyismereti bibliográfia, hanem annál szűkebben helytörténeti, s ennek az összetett szónak mindkét tagjára egyforma hangsúlyt kell helyezni. Helyi bibliográfia abban az értelemben, hogy — bizonyos határokon belül — mindazt tartalmazza, ami az 1950-ben létrehozott Nagy-Budapestre vonatkozik. És történeti abban az értelemben, hogy mindazt tartalmazza, ami ennek a helynek a történetére, az 1950 előtti múltjára vonatkozik. Ami ezen a kettős meghatározáson időben, térben és fogalmakban túlmutat, azt ne keresse az olvasó. Nem adjuk a mai Budapest természeti vagy gazdaságföldrajzát, nem adjuk Budapest 1950 óta végbement fejlődésének történetét, nem adjuk a nevezetes budapesti személyek életrajzát, illetve a tevékenységükre vonatkozó irodalmat. (Ezt külön életrajzi bibliográfiában kívánjuk közreadni.)

Feladatunknak azt tartottuk, hogy a Budapesten lakó emberek, az ott levő intézmények és az ott lezajlott események történetére vonatkozó irodalmat gyűjtsük össze. Az intézmény fogalmát itt a legszélesebb értelemben használjuk, beleértjük a gyárat, a társulatot, az utcát vagy a házat is. Így is igen tág az a terület, amelyre ki kell terjeszkednünk. Mert igaz, hogy Budapest fennállása óta mindössze az utolsó három évszázadon át volt gyakorlatilag az ország fővárosa, mégis itt működött a legtöbb országos intézmény és az országos jelentőségű események is itt zajlottak már akkor is, amikor az ország hivatalos fővárosa másutt volt. Az országgyűlés vagy a Magyar Tudományos Akadémia nem Budapest intézményei, 1848. március 15-ének eseményei nemcsak budapesti jelentőségűek, de szervesen hozzátartoznak Budapest történetéhez. S ha oda tartoznak, akkor bibliográfiánkban is helyet kellett kapniuk.

Gondot okozott, hogy az anyag gyűjtését milyen mélységben, a teljességnek milyen igényével végezzük. A sajtóanyag olyan nagy, hogy a teljesség igényével történő feldolgozása a végtelenbe tólná el a munka elkészültét, s beláthatatlan tömegűvé duzzasztaná fel anyagát, lehetetlenné tenné áttekintését és kezelését.

Természetesen a célunk nem egy ilyen áttekinthetetlenül nagy bibliográfia elkészítése volt, hanem az, hogy a meghatározott körben, amennyire módunkban állt, mindent összegyűjtsünk, ami fontos, minden kérdésre nyújtsunk anyagot.

Mind a feldolgozott anyag terjedelmét, mind a feldolgozás módszereit illetően Zoltán József a munka megindulása idején kifejtette elképzeléseit (l. Zoltán József: Budapest története bibliográfiájának tervezete. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Évkönyve IV. (XIV.) 1949—1954. Bp. 1955. p. 108—113.) Ezekről az elképzelésekről a munka során egyes részletekben el kellett térnünk, bizonyos szempontok módosultak, de az anyaggyűjtést illetően a lefektetett elvekhez igazodtunk.

Gyűjtésünk mindenekelőtt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjteményének könyvés kéziratanyagára terjedt ki. Feldolgoztuk a könyvtár birtokában levő „Ballagi-gyűjtemény”-t, amely politikai röpiratokból és könyvritkaságokból áll. Mindez, a Budapest Gyűjtemény aprónyomtatványait is beleértve, mintegy 100 000 tétel. Ezt a nagy mennyiségű nyomtatványt egészítettük ki a könyvtár általános anyagával, továbbá az Országos Széchényi Könyvtár és más budapesti nagy könyvtárak állományának egy részével. 1100 folyóiratot és napilapot dolgoztunk fel, továbbá az újságszelvénygyűjteményünket. Az utóbbi olyan külföldi folyóirat- és hírlapcikkeket is tartalmaz, amelyek nem kerültek volna bele a bibliográfiába, mert magukat a folyóiratokat és hírlapokat nem dolgoztuk fel rendszeresen, s így azok a folyóiratok jegyzékében sem találhatók meg. (A feldolgozott folyóiratok jegyzéke azonos a folyóiratrövidítések jegyzékével.) Természetesen ezen a téren a meglévő anyagra, a korábbi gyűjtés eredményeire és megbízhatóságára vagyunk utalva, s nem mondhatjuk, hogy a külföldi folyóirat- és hírlapanyagot, akár néhány sajtótermék vonatkozásában is, rendszeresen feltártuk volna. A könyvanyag legnagyobb része a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár állományába tartozik (s a Budapest története iránt érdeklődők elsősorban a mi könyvtárunkat keresik fel), ezeknél a munkáknál megadtuk a könyvtári helyszámot, hogy ezzel mentesítsük az olvasót a katalógus használatától. Ahol — könyvanyag esetében — az olvasó helyszámot nem talál, ott általában az Országos Széchényi Könyv-

tárból valók az adatok, s a könyv is ott található meg. Az általunk feldolgozott folyóiratokban talált, s a bibliográfiába felvett könyv- vagy cikkanyagra vonatkozó ismertetéseket feltüntetjük.

Feltárásról beszéltünk az előbb, s ez is talán némi magyarázatot igényel. Ennek könnyebb része azt leszögezni, hogy egy-egy munkánál milyen adatokat vettünk fel: könyvek, röpiratok esetében a szerzőt (vagy szerkesztőt, álneves vagy név nélküli munkák esetében, ahol módunkban állt, kiderítettük és ennek megfelelően fel is tüntettük a szerzőt vagy szerkesztőt), a munka címét (különösen a hosszú címek esetében rövidítve), a megjelenés helyét, a kiadót vagy nyomdát, a megjelenés idejét, és egy kötet esetében a lapszámot. 1800-ig az impresszumot szó szerint közöljük, 1800 után már csak rövidítve. Folyóiratcikkekénél a szerző és a cím után a folyóirat teljes vagy rövidített címét közöljük (a rövidítésekénél arra törekedtünk, hogy könnyen érthető legyen és a kutatónak ne kelljen minduntalan a rövidítési jegyzékhez folyamodnia), a megjelenés évét (esetleg egy éven belül a szükséges kötet- vagy füzetszámot), s a kezdő és befejező lapszámot. Hetilapoknál feltüntetjük az évet, a füzetszámot és a lapszámot. Napilapoknál általában a dátumot és a cikk lapszámát, az újságszelvényeknél csak a dátumot közöljük.

Hírlapi cikkek vagy akár folyóiratcikkek esetében az egyszeri felvétel általában elegendő volt. Nagyobb monografikus munkáknál, nem is beszélve a gyűjteményes kötetekről, már nem elégedhettünk meg az egyszeri címfelvétellel, mert ugyanazon a munkán belül sokféle kérdésre találunk adatokat, s az ilyen jellegű művek belezsúfolása valamiféle általános részbe csak megnehezítené a tájékozódást. Ezért választottuk azt a módszert, hogy ilyenkor analitikus felvételt készítettünk: az illető munka egy fejezetét, vagy még kisebb részét tüntetjük csak fel (rövidített címfelvétellel: szerző, rövidített cím, a megjelenés éve, lapszám és a könyv helyszáma), akár azért, mert a munka többi része már nem budapesti vonatkozású, akár azért, mert egyéb budapesti vonatkozásai más beosztást kaptak a bibliográfián belül.

Ahol az analitikus felvétel nem egy fejezetre, vagy az eredeti munkában külön címmel elkülöníthető részre vonatkozik, ott — szögletes zárójelben — fiktív címet írtunk. Ugyancsak fiktív címmel vettük fel — különösen a régebbi hírlapokból — azokat a cím nélküli cikkeket, amelyekben a budapesti adatok nem szerepeltek külön cím alatt. Azonos témára vonatkozó anyagokat — ha az annotáció elhagyásával nem tettük szegényebbé a bibliográfiát — koholt címmel összevontuk. (Pl. Medárd-, Lipót-, József-, János-napi vásárok, utcanevek, könyvkereskedők stb.)

A feltárási munka lényeges részének tartjuk az annotációt, amelyben tömören felvilágosítást nyújtunk az olvasónak arról, hogy mit talál az idézett helyen. Tehát egyrészt a nem egyértelmű vagy világos címeknél pontosabban meghatározzuk a cikk tárgyát, másrészt röviden összefoglaljuk a címen túlmenően a tárgyat, továbbá felvilágosítást adunk arról, hogy részletes adatokat tartalmazó feldolgozásról van-e szó, vagy csak rövidebb, nem eredeti kutatásokon alapuló összefoglalásról. Ahol a cím teljesen világos és nem igényel bővebb magyarázatot, ott nem adunk annotációt. Az annotációkban, éppen a tömörség és a helykímélés érdekében, rövidítéseket használunk (ezeknek a jegyzékét ugyancsak mellékeljük). A folyóiratoknál alkalmazott rövidítésekhez hasonlóan itt is arra törekedtünk, hogy a rövidítések érthetőek legyenek, s a rövidítési jegyzék igénybevételének szükségességét a minimumra lehessen csökkenteni. A régi — elsősorban 1686 előtt, részben még az 1686 után megjelent — forrásértékű munkáknál az eredeti szöveget közöljük, ha a munka budapesti vonatkozása nem túl nagy terjedelmű. A XVIII. sz. utáni irodalom annotációiban — ritka kivételektől eltekintve — eredeti szöveget már nem közlünk, de az annotációkban a feldolgozott anyagban alkalmazott neveket használjuk (pl. intézmények vagy utcák nevével stb.). Úgy hisszük, hogy bibliográfiánk éppen ezeknek az annotációknak a révén nyújt többet és válik igazán használhatóvá a szakemberek és az érdeklődők számára.

Az ilyen módon feldolgozott anyagot kellett valamilyen szakrendszerben elhelyeznünk, úgy, hogy minél több szempontból megközelíthető legyen, s ugyanakkor a szakbeosztás tárgyi elrendezésével is tükrözze a történeti folyamat alapvető irányát és lényeges összefüggéseit, az anyagi termelés meghatározó szerepét. Ennek a beosztásnak az elkészítése során több megoldással kísérleteztünk. Zoltán József a munka megkezdésekor még elsősorban időrendi elhatárolást tartott szükségesnek, s az egész anyagot a fő periodizációs szakaszok szerint kívánta csoportosítani (egy kötetben az őskori, ókori és középkori anyagot 1686-ig, Buda visszavívásáig, egy kötetben az 1686-tól 1873-ig, Buda, Pest és Óbuda egyesítéséig tartó korszakot, egy kötetben Budapest történetének anyagát az egyesítéstől Nagy-Budapest kialakításáig, azaz 1950-ig). Ezt a periodizációt egészítette volna ki két másik kötet, az egyik az egész korszakra vonatkozó összefoglaló munkákat tartalmazta volna, a másik a budapesti vonatkozású

életrajzi anyagot. (Az utóbbit, amint fentebb már említettük, külön bibliográfiában kívánjuk közreadni.) Ugyancsak az eredeti elképzelés szerint az annotációkban fel kellett volna tüntetnünk az illusztrációkat is, s így a bibliográfia egyúttal egy budapesti ikonográfia szerepét is betöltötte volna.

A munka során azonban éppen ezekben a kérdésekben kellett lényegesen eltérnünk az eredeti tervektől. Először is el kellett hagyni az illusztrációk felsorolását, mert ez tetemesen növelte volna a bibliográfia terjedelmét. Csupán annak jelölésére szorítkoztunk, hogy egy-egy könyv, vagy cikk tartalmaz-e illusztrációt. (A budapesti témájú képek katalógusát később kívánjuk kiadni.) Másodszor pedig el kellett vetni az eredetileg tervezett periodizációt, mert az anyag nem tette lehetővé 1873-nak, mint döntő periodizációs választóvonalnak az alkalmazását, ugyanis számos munkát több helyen is fel kellett volna sorolni, amitől általában elzárkóztunk. Az egész feldolgozandó anyag jellegéből önként kínálkozott az a megoldás, hogy csak 1686-ot tekintsük választónak. Az ennél korábbi korszakra vonatkozó, vagy Budapest egész történetét és egész fejlődését felölelő munkákat a bibliográfia I. kötete tartalmazza, a következő kötetek az 1686—1950 közötti korszak anyagát foglalják egybe, a következő felosztásban: II. Városleírás, városépítés — Budapest egészségügye — Budapest fürdőváros, III. Gazdaság, IV. Társadalom, V. Politika és közigazgatás, VI. Kultúra. Egy befejező VII. kötet öleli fel az egész bibliográfia mutatóit. Az 1686 utáni korszak részletesen kidolgozott tematikáját (amelytől az egyes kötetek csak jelentéktelen részletekben térnek el) még Zoltán József publikálta (l. Zoltán József: Budapest története bibliográfiájának tematikája. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Évkönyve IX. (XXI.) 1961. Bp. 1962. p. 185—206.). Ennek a tematikának a tanulmányozása meggyőzheti az olvasót arról, hogy a bibliográfia szerkesztői igyekeztek a történelmi valóságnak, a társadalmi törvényszerűségeknek megfelelő szakrendszert elkészíteni, ezért is kapott nagyobb hangsúlyt a gazdasági és társadalmi fejlődés irodalma.

Egy-egy kötet anyagát tartalmazó szakokon belül logikai vagy történeti sorrendet követtünk, sok esetben pedig egyszerűen betűrendet alkalmaztunk. Nem kétséges, hogy ez utóbbi megoldás helyenként merevnek látszik, de ezt — hosszas kísérletezések után — csak azokban az esetekben választottuk, amikor egyéb megfelelő beosztási elvet nem tudtunk alkalmazni. A betűrend többnyire intézmények címénél fordul elő, pl. az egészségügyi intézményeknél, vagy könyvkereskedők, könyvnyomdáknál, de más alosztások esetében is így jártunk el, pl. a különböző szövetkezeteket is azok betűrendjében rendeztük. Itt kívánjuk megjegyezni, hogy az intézményeket a címszavakban általában mai nevükön szerepeltetjük, ha egy intézmény neve többször változott, de az intézmény azonos maradt, az előző neveket legfeljebb utalás formájában jeleztük. Ahol viszont az intézményeknek nemcsak a neve változott, hanem a jellege is, ott a régebbi elnevezés alatt találja meg az olvasó a megfelelő anyagot.

Az egyes címszavakon belül általában a következő sorrendben közöljük az anyagot: először a bibliográfiákat, betűrendben, majd a törvényeket és szabályrendeleteket időrendben, utána az illető címszóra vonatkozó összefoglaló és általános anyagot betűrendben, és végül az egyes részletekre vagy kisebb időbeli szakaszokra vonatkozó anyagot időrendben. Ezt a négy csoportot általában *-gal választjuk el egymástól. Az anyag természetéből adódóan előfordul, hogy az első két csoport teljesen hiányzik, továbbá az anyag olyan csekély terjedelmű, hogy vagy csak időrendben, vagy csak betűrendben közöljük. Az időrendbe való beosztásnál általában a megjelenés évét tartjuk mérvadónak, illetve a címben vagy az annotációban megjelölt idő pontot, ha több év anyagára vonatkozó munkáról van szó, akkor a kezdő évszámot vettük alapul. Ettől a rendtől olyankor térünk el (az időrendi beosztáson belül), amikor pl. egy magyar nyelvű munka több idegen nyelven is megjelent, akkor ezeket nem a megjelenés éve szerint helyeztük el, hanem az eredeti magyar munka után soroltuk fel. Ha egy éven belül több címszavunk volt, akkor ezeket — ha lehetséges — az éven belül is időrendben, tehát hónapok és napok szerint közöltük, vagy ha erre nem volt mód, akkor azonos éven belül betűrendet alkalmaztunk. Vannak esetek, amikor az idő- vagy betűrendi beosztás egymásutánját bizonyos logikai sorrend érdekében meg kellett bontani. Ezzel a különválasztással is a kutatást kívántuk megkönnyíteni, mert egy-egy korszakra vagy témára vonatkozólag így, az időrenden belül világosabban elhatárolódik az anyag.

Ugyanaz a munka, analitikus felvétel formájában, természetesen több helyen is megtalálható a bibliográfiában. De ugyanaz a címfelvétel, mint előbb már utaltunk rá, csak egyszer fordul elő. Ezért a több címszóhoz is tartozó tételeket az általános részekbe soroltuk (pl. a kereskedelemmel és iparral is foglalkozó cédula az általános gazdasági részbe került). Egy-egy kisebb címszóhoz tartozó anyag az általános jellegű fejezetben is található. Ezért pl., aki a Gellért fürdő története iránt érdeklődik, annak a fürdők történetére vonatkozó címszó anyag általános részét is át kell néznie. Más esetekben uta-

lunk nagyobb csoportokra, amelyekben még hasonló jellegű adatok találhatóak (pl. a fürdőknél utalás a forrásokra). A később megjelenő kötetekben a már megjelent kötet anyagára tételszám szerint utalunk.

Mindez azonban nem változtat azon a tényen, hogy egy-egy cím (akár mondjuk a fakereskedelem, akár a József Attila utca) egész anyaga nem lehet együtt, mert a fakereskedelemre vonatkozó adat található esetleg egy, az utcaképpel vagy utcaesztétikával foglalkozó cikkben, vagy a József Attila utcáról szó lehet egy tűzvésszel kapcsolatban. Más szóval, a legrészletesebb szakrendszer sem tömöríthet minden szempontból minden anyagot egy helyre. Ezért elengedhetetlenül szükségesek a különböző mutatók. Mert ha valaki például valamelyik kerület történetével kíván foglalkozni egy bizonyos szűkebb időszakon belül, akkor ezek nélkül a mutatók nélkül az egész szakrendszert át kellene néznie, hiszen az illető kerület anyaga az általános részben éppen úgy megtalálható, mint a gazdaságban, a társadalomban vagy az iskolaügynél.

A befejező kötetben névmutatót, helynévmutatót, intézmények mutatóját és tárgymutatót kívánunk közzétenni. A helynévmutató az egyes volt peremvárosok, kerületek, utcák, terek előfordulására utalna, sőt házakra is. A névmutató a szerzők mellett a szereplő személyeket is tartalmazná stb. A mutatók a kötetre és azon belül a tételszámmra utalnak majd, anyagukat a felvett címek és az annotációk alapján állítjuk össze. A mutatókat tartalmazó kötetnek az összeállítására csak akkor kerülhet het sor, ha valamennyi kötet elkészült és megjelent.

Szólnunk kell még a megjelenés sorrendjéről. Logikai és történeti rendben egyaránt annak a kötetnek kellene az elsőnek lennie, amely a főváros 1686 előtti történetére vonatkozó anyagot tartalmazza. Mivel éppen erre a korszakra van a legtöbb használható bibliográfia (Ballagi munkájára gondolunk vagy Kosáry összefoglaló magyar történeti bibliográfiájára, amelynek analitikus névmutatója is van), ugyanakkor az új- és a legújabb kor iránt mutatkozik a legnagyobb érdeklődés, és ezekre a korokra vonatkozólag vagyunk a legszegényebbek általánosabb jellegű bibliográfiákban, úgy határozunk, hogy előbb az 1686 utáni korszak egyes köteteit rendezzük sajtó alá, és ezeket követi majd az 1686 előtti korszakot tárgyaló kötet, végül a befejező mutató kötet.

Ez az előszó is, amely a munka célját és használatának módját kívánja összegezni, tulajdonképpen az első kötetbe kívánkoznék. Minthogy azonban időrendben az 1686 utáni korszak irodalmát felölelő egyik kötet, az egész bibliográfia II. kötete jelenik meg először nyomtatásban, nem várhattunk az I. kötet megjelenéséig. A különböző elvi és gyakorlati útbaigazításokat, a rövidítési jegyzékekkel együtt külön mellékletben adjuk az olvasó kezébe.

Nem kétséges, hogy a bibliográfiában minden erőfeszítésünk ellenére is lesznek tévedések, következetlenségek. Az anyag feldolgozásának egyik alapelve az autopszia volt, minden annotáció az eredeti munka, cikk stb. alapján készült. Ezért helyenként csak a fordításban megjelent munkákat közöljük, mert az eredetit nem sikerült megszereznünk. Lehetnek és lesznek hibák, amelyeknek kijavítása nem haladta volna meg erőnket, lesznek, amelyek leküzdése és kiküszöbölése az egész munkaközösség képességeit is felülmúlta volna. Mégis azzal a meggyőződéssel bocsátjuk útjára ezt az első kötetet, hogy hiányosságai ellenére is komoly segítséget nyújt mindazoknak, akiket Budapest története érdekel. Ha a hibákat felfedezik és kijavítják, — azzal is Budapest múltjának ismeretét gazdagítják

Budai Hírlap (Egan) 1913.	B. Hírl. (Egan)	Budapesti Királyi Orvosegyesület Értesítője	Bp. Kir. Orvosegy. Ért.
Budai Izraelita Hitközség Értesítője	B. Izr. Hitközs. Ért.	Budapesti Közlöny	Bp. Közl.
A Budai Könyvtár Közönlönye	Budai Kvt. Közl.	Budapesti Látogatók Lapja	Bp. Látogatók L.
Budai Krónika	B. Krón.	A Budapesti M. Kir. Állami Rendőrség Hivatalos Lapja	Bp. M. Kir. Áll. Rendőrség Hiv. L.
Budai Lapok 1863.	B. Lapok	Budapesti Marha- és Sertéskereskedelmi Közönlöny	Bp. Marha- és Sertés-keresk. Közl.
Budai Lapok 1900.	B. Lapok	Budapesti Munkás- és Katonatanács Hivatalos Közönlönye	Bp. Munkás- és Katona-tan. Hiv. Közl.
Budai Napló	B. Napló	Budapesti Napló	Bp. Napló
Budai Polgár	B. Polgár	A Budapesti Polgári Lovászegyesület Hivatalos Értesítője	Bp. Polg. Lovászegy. Hiv. Ért.
Budai Szemle	B. Szle	Budapesti Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság Hivatalos Közönlönye	BSZKRT Hiv. Közl.
Budai Újság	B. Újs.	Budapesti Szemle	Bp. Szle
Budapest 1874.		Budapesti Tattersall Értesítője	Bp. Tattersall Ért.
Budapest 1877.		Budapesti Újság	Bp. Újs.
Budapest 1945.		Budavára	Budavidéki Hírl.
Budapest Balparti Katolikus Tudósító	Bp. Balparti Kat. Tud.	Budavidéki Hírlap	Budavidéki Hírl.
Budapest Déli Kerületi Közönlöny	Bp. Déli Ker. Közl.	Búvár	
Budapest — Erzsébetfalva	Bp. — Erzsébetf.	Cinkota és Környéke	C. és Környéke
Budapest Főváros Közegészségügyi Helyzete	Bp. Főv. Közegészs. Helyzete	Corvina 1878.	
Budapest Jogszabályai	Bp. Jogszab.	Corvina (olasz) 1921.	
Budapest—Kőbányai Újság	Bp. — Kőbányai Újs.	Család és Iskola	Család és Isk.
Budapest Környéke	Bp. Környéke	Család Könyve	
Budapest Környéke (Rákoscsaba)	Bp. Környéke (Rcs.)	Családi Kör	Családi L.
Budapest Népbiztossága Hivatalos Közönlönye	Bp. Népbiztossága Hiv. Közl.	Családi Lapok	Cs. Hírl.
Budapest Székesfőváros Közegészségügye	Bp. Szfőv. Közegészs.	Csepeli Hírlap	Cs. Órszem
Budapest Székesfőváros Statisztikai Havi Füzetek	Bp. Szfőv. Stat. Havi Füz.	Csepeli Újság	Cs. Újs.
Budapest Székesfőváros Statisztikai Heti Kimutatásai	Bp. Szfőv. Stat. Heti Kimutatásai	Cserkészhíradó	
Budapest Székesfőváros Vízműveinek Lap-szemléje	Bp. Szfőv. Vízm. Lapszle	Csillag	
Budapest Télen		Csillagászati Lapok	Csillagászati L.
Budapester Ausstellungszeitung	Bp. Ausstell. Ztg	Cukrázmunkás	
Budapester Bauzeitung und Wohnungs-Anzeiger	Bp. Bauztg...	Le Danube International	Danube Int.
Budapester Chronik	Bp. Chronik	Danubian Review	Danubian R.
Budapester Courier	Bp. Courier	Délbudapest	Délbp.
Budapester Fremdenblatt	Bp. Fremdenbl.	Delejtű (Temesvár)	
Budapester Fremdenzeitung	Bp. Fremdenztg	Déli Hírlap	Déli Hírl.
Budapester Müller-Bäckerzeitung	Bp. Müller-Bäckerztg	Déliáb 1853.	
Budapester Tagblatt	Bp. Tagbl.	Déliáb 1927.	
Budapesti Áru- és Értéktőzsde Hivatalos Árjegyző Lapja	Bp. Áru- és Értéktőzsde Hiv. Árjegyző L.	Délvidéki Szemle (Szeged)	Délvidéki Szle (Szeged)
Budapesti Bazár	Bp. Bazár	Demokrácia	
Budapesti Divatlap	Bp. Divatl.	Detektiv	
Budapesti Építészeti Szemle	Bp. Épít. Szle	Deutsch—Ungarische Heimatsblätter	Dt.—Ung. Heimatsbl.
Budapesti Híradó	Bp. Híradó	Diarium	
Budapesti Hírlap	Bp. Hírl.	Divatcsarnok	
Budapesti Képes Újság	Bp. Képes Újs.	Dolgozók Lapja	Dolgozók L.
Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Külkereskedelmi Közleményei	Bp. Keresk. és Iparkamara Külker. Közl.	Dolgozók Világlapja	Dolgozók Világl.
		Ébresztő	
		Egészség	
		Egyetemes Philológiai Közönlöny	Egyetemes Philológiai Közl.
		Egyetemi Lapok	Egyet. L.

Egyetértés		Erzsébetváros	
Egyházi Közlöny	Egyh. Közl.	Az Est	
Egyházi Reform	Egyh. Reform	Esti Budapest	Esti Bp.
Egyházközségi Közlöny	Egyházközs. Közl.	Esti Hírlap	Esti Hírl.
Egyházközségi Tudósító	Egyházközs. Tud.	Esti Kurir	
(Józsefváros)	(Józsefváros)	Esti Lapok	Esti L.
Egyházművészeti Lapok	Egyházműv. L.	Esti Újság 1896.	Esti Újs.
Egyháztörténet	Egyháztört.	Esti Újság 1934.	Esti Újs.
Élelmezési Munkás		Eszterendő	
Élet		Esztergályosok és Rokonszakmák Lapja	Esztergályosok és Rokonszakmák L.
Az Élet		Eszterikai Szemle	Eszt. Szle
Élet és Irodalom 1923.	Élet és Irod.	Ethnographia	Ethnogr.
Élet és Irodalom 1957.	Élet és Irod.	Ethnographia — Népélet	Ethnogr. — Népélet
Élet és Literatura	Élet és Lit.	Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn	Ethnolog. Mitt. a. Ung.
Élet és Tudomány	Élet és Tud.	Éttermi Segédek Szaklapja	Éttermi Segédek Szakl.
Életképek		Evangelikus Élet	Ev. Élet
Ellenőr			
Ellenzéki Famunkás		Fachblatt der Zimmerer	Fachbl. d. Zimmerer
Ellenzéki Hírlap	Ellenzéki Hírl.	Fáklya	
Ellenzéki Munkás		Falu és Város	
Ellenzéki Textilmunkás		Famunkások Szaklapja	Famunkások Szakl.
Előörs		Fás Ellenzék	
Előre		Der Feierabend	Feierabend
Élővilág		Fekete Leves	
Az Ember		Felső Magyarországi Minerva	Felső M. o. Minerva
Emericana		Felsőoktatási Szemle	Felsőokt. Szle
Éneklő Ifjúság	Éneklő Ifj.	Ferencváros	
Énekszó		Festival	
Ephemerides Budenses in Re Politica et Litteraria	Eph. Bud.	Festők Szaklapja	Festők Szakl.
Ephemerides Lipsicae	Eph. Lipsicae	Figaró	
Ephemerides Politicae et Litterariae...	Eph. Polit. et Lit.	Figyelmező	
Ephemerides Posonieneses	Eph. Pos.	Figyelmező az Egyetemes Literatúra Körében	Figyelmező az Egyetemes Lit. Körében
Ephemerides Vindobonenses	Eph. Vindob.	Figyelő (Szana T.) 1871.	
Építés		Figyelő (Abafi L.) 1876.	
Építés — Építészeti	Ép. — Épít.	Figyelő (Osváth E.) 1905.	
Építési Ipar	Ép. Ip.	Fillértár	
Építésügyi Értesítő	Épügyi Ért.	Film és Művelődés	
Építésügyi Szemle	Épügyi Szle	Film, Színház, Muzsika	
Építészeti	Épít.	Filmvilág	
Építészeti — Építészeti Szemle	Épít. — Építés	Filológiai Közlöny	Filológiai Közl.
Építő Ipar	Épít. Szle	Fodrászmunkás	
Építő Ipar — Építő Művészet	Ép. Ip.	Fodrások és Borbélyok Szak Közlönye	Fodrások és Borbélyok Szak Közl.
Építőipar	Ép. ip.		
Építőipari Szemle (a Vállalkozók Lapja mell.)	Ép. ip. Szle	Fórum (Vértés György)	
Építők Lapja	Építők L.	Foto	
Építőmunka		Fotoművészet	Fotoműv.
Építőmunkás 1896.		Fotoművészeti Hírek	Fotoműv. Hírek
Építőmunkás Egység		Föld és Ember	
Építőművészeti Krónika	Ép. műv. Krón.	Földrajzi Értesítő	Földr. Ért.
Érdekes Újság 1956.	Érd. Újs.	Földtani Értesítő	Földt. Ért.
Az Érdekes Újság 1913.	Érd. Újs.	Földtani Közlöny	Földt. Közl.
Erdélyi Hírlap	Erdélyi Hírl.	A Főváros	
Erdélyi Magyar Hírvivő	Erdélyi M. Hírvivő	Fővárosi Hírlap	Főv. Hírl.
Erdélyi Múzeum	Erdélyi Múz.	Fővárosi Hirmondó	Főv. Hírm.
Erdészeti Lapok	Erd. L.	Fővárosi Hírnök	Főv. Hírnök
Értekezések		Fővárosi Közlöny	Főv. Közl.
Értesítő	Ért.	Fővárosi Lapok	Főv. L.
Erzsébetfalva	Erzsébetf.	Fővárosi Napló	Főv. Napló
Erzsébetfalva és Környéke	Erzsébetf. és Környéke	Fővárosi Újság	Főv. Újs.
Erzsébetfalva és Vidéke	Erzsébetf. és Vidéke	France—Hongrie	
Erzsébetfalvai Hírlap	Erzsébetf. Hírl.	Freies Leben	
Erzsébetfalvai Hírlap (Rpalota)	Erzsébetf. Hírl. (Rp.)	Friss Újság	Friss Újs.
		Független Budapest	Független Bp.
		Független Magyarország 1902.	Független M. o.
		Független Magyarország	Független M. o.

Légtalmi Közlemé- nyek	Légo. Közl.	Magyar Játékszín	M. Játékszín
Legújabb a Városhá- zánál. — Neuestes am Rathaus		Magyar Kálvinizmus	M. Kálvinizmus
Levéltári Híradó		Magyar Kémikusok Lapja	M. Kémikusok L.
Levéltári Közlemények	Levéltári Közl.	Magyar Képzőművész Magyar Kereskedelem és Pénzügy	M. Képzőművész M. Keresk. és Pénzügy
Lipótváros		Magyar Kereskedők Lapja	M. Kereskedők L.
Listy Narodnich Utcitelov		Magyar Kisiparos	M. Kisiparos
Literatúra	Lit.	Magyar Kórház	M. Kórh.
Lithographia	Lithogr.	Magyar Kórus	M. Kórus
Litteraria Hungarica	Lit. Hung.	Magyar Könyvbarátok Diáriuma	M. Könyvbarátok Diáriuma
Lobogó		Magyar Könyvkötők	M. Könyvkötők
Ludas Matyi 1867.		Magyar Könyvpiac	M. Könyvpiac
Ludas Matyi 1944.		Magyar Könyvszemle	M. Kvszle
Lujza Leány-Egyesület Lapja	Lujza Leány-Egy. L.	Magyar Közélet	M. Közélet
		Magyar Középiskola	M. Középisk.
		Magyar Közgazdaság Magyar Közgazdasági Szemle	M. Közgazd. M. Közgazd. Szle
Ma		Magyar Közigazgatás	M. Közig.
Magyar Állam	M. Állam	Magyar Közlekedés Mély- és Vízépítés	M. Közlek. Mély- és Vízép.
Magyar Bazár	M. Bazár	Magyar Kritika	M. Krit.
Magyar Bibliofil Szemle	M. Bibliofil Szle	Magyar Kultúra	M. Kult.
Magyar Család	M. Család	Magyar Kultúrszemle	M. Kultúrszle
Magyar Családtörténeti Szemle	M. Családtört. Szle	Magyar Kurir (Bécs)	M. Kurir (Bécs)
Magyar Cserkész	M. Cserkész	Magyar Lányok	M. Lányok
Magyar Csillag	M. Csillag	Magyar Lapok	M. L.
Magyar Dal	M. Dal	Magyar Lloyd	M. Lloyd
A Magyar Detektív	M. Detektív	A Magyar Mérnök Egyesület Közlönye	M. Mérnök- Egy. Közl.
Magyar Diák	M. Diák	Magyar Mérnök- és Építészegylet Köz- lönye	M. Mérnök- és Építész Egy. Közl.
Magyar Élet Társaság	M. Élet Társ.	Magyar Minerva	M. Minerva
Magyar Életképek	M. Életképek	A Magyar Munkás- mozgalmi Intézet Értesítője	M. Munkásmozg. Int. Ért.
Magyar Emléklapok	M. Emléklapok	Magyar Museum (Kassa)	M. Mus. (Kassa)
Magyar Energiagazda- ság	M. Energiagazd.	Magyar Múzeum	M. Múz.
Magyar Építőipar	M. Ép. ip.	Magyar Múza (Pozsony)	M. Múza (Pozsony)
Magyar Építőművészet	M. Ép. műv.	Magyar Műemlékek	M. Műeml.
Magyar Estilap	M. Estil.	Magyar Művészet	M. Műv.
Magyar Fényképészek Lapja	M. Fényképészek L.	Magyar Nap	M. Nap
Magyar Figyelő	M. Figyelő	Magyar Nemzet (Jókai) 1882.	M. Nemz. (Jókai)
Magyar Fórum, New-York	M. Fórum (New-York)	Magyar Nemzet	M. Nemz.
Magyar Föld	M. Föld	A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályának Értesít- ője	M. Nemz. Múz. Népr. Ost. Ért.
Magyar Főváros	M. Főv.	Magyar Nép	M. Nép
Magyar Front	M. Front	Magyar Néplap	M. Népl.
Magyar Gazdaságtörté- neti Szemle	M. Gazd. tört. Szle	Magyar Nőegyletek Lapja	M. Nőegy. L.
Magyar Géniusz	M. Géniusz	Magyar Női Szemle	M. Női Szle
Magyar Gondolat	M. Gondolat	Magyar Nyelv	M. Nyelv
Magyar Grafika	M. Graf.	Magyar Nyelvőr	M. Nyelvőr
Magyar Grafikai Szaklap	M. Graf. Szakl.	Magyar Pályázatok	M. Pályázatok
Magyar Gyáripar	M. Gyárip.	Magyar Pedagógia	M. Ped.
Magyar Hajózás	M. Hajózás	Magyar Pénzügy	M. Pénzügy
Magyar Helikon	M. Helikon	Magyar Posta	M. Posta
Magyar Hírek — Hungarian News	M. Hírek — Hung. News	Magyar Protestánsok Lapja	M. Protestánsok L.
Magyar Hírlap 1849.	M. Hírl.	Magyar Rádió	M. Rádió
Magyar Hírlap 1891.	M. Hírl.	Magyar Rádióújság	M. Rádióújs.
Magyar Hírmondó, Bécsi	M. Hírm. (Bécs)	Magyar Rendőr	M. Rendőr
Magyar Hírmondó, Pozsonyi	M. Hírm. (Pozsony)	Magyar Repülés	M. Repülés
Magyar Ifjúság	M. Ifj.	Magyar Sajtó	M. Sajtó
Magyar Ipar 1868.	M. Ip.		
Magyar Ipar 1947.	M. Ip.		
Magyar Iparművészet	M. Iparműv.		
Magyar Ipartörténet	M. Ipartört.		
Magyar Írók Füzetei	M. Írók Füz.		
Magyar Izraelita	M. Izraelita		

<i>Magyar Salon,</i> <i>Magyar Szalon</i> <i>Magyar Statisztikai Szemle</i> <i>Magyar Szakszervezeti Értesítő</i> <i>Magyar Szállodások és Vendéglősök Lapja</i> <i>Magyar Szemle</i> <i>Magyar Színházi Lap</i> <i>Magyar Színpad</i> <i>Magyar Szó</i> <i>Magyar—Szovjet Közgazdasági Szemle</i> <i>Magyar Társadalomtudományi Szemle</i> <i>Magyar Technika</i> <i>Magyar Természet-tudományi Lapok</i> <i>Magyar Tipografia</i> <i>Magyar Történelmi Tár</i> <i>Magyar Törvényhozók Lapja</i> <i>Magyar Tőzsde</i> <i>Magyar Tudomány</i> <i>Magyar Tudományos Akadémia Társadalom- és Történettudományi Osztályának Közleményei</i> <i>Magyar Vas- és Fém-munkások Lapja</i> <i>Magyar Vasárnap</i> <i>Magyar Vasmunkások Lapja</i> <i>Magyar Zenei Szemle</i> <i>Magyar Zsidó Szemle</i> <i>Magyarok (Debrecen—Bp.)</i> <i>Magyarország 1861.</i> <i>Magyarország 1957.</i> <i>Magyarország és a Nagyvilág</i> <i>Magyarországi Sütőmunkások Szaklapja</i> <i>Magyarosan</i> <i>Magyarság</i> <i>Magyarságtudomány 1935.</i> <i>Magyarságtudomány 1942.</i> <i>A Mai Nap</i> <i>Március Tizenötödike</i> <i>Mátyás Deák</i> <i>Megyei és Városi Statisztikai Értesítő</i> <i>Mélyépitéstudományi Szemle</i> <i>Merkur von Ungarn</i> <i>A Mi Budapestünk</i> <i>A Mi Lapunk (P. Erzsébet)</i> <i>Mi Újság az Állatkertben?</i> <i>Mindenes Gyűjtemény 1789.</i> <i>Minerva</i> <i>Mozi Újság</i> <i>Mozihét</i> <i>Mozivilág</i> <i>Mulattató (Brassó)</i> <i>Múlt és Jövő</i> <i>Munka</i>	M. Salon, M. Szalon M. Stat. Szle M. Szakszerv. Ért. M. Szállodások és Vendéglősök L. M. Szle M. Szính. L. M. Színpad M. Szó M.—Szovj. Közgazd. Szle M. Társad. tud. Szle M. Techn. M. Term. tud. L. M. Tip. M. Tört. Tár M. Törvényhozók L. M. Tőzsde M. Tud. MTA Társad. és Tört. tud. Oszt. Közl. M. Vas- és Fém-munkások L. M. Vas. M. Vasmunkások L. M. Zenei Szle M. Zsidó Szle M. o. és a Nagyvilág M. o. Sütőmunkások Szakl. Magyarságtud. Magyarságtud. Megyei és Városi Stat. Ért. Mélyépitéstud. Szle Merkur v. Ung. A Mi Lapunk (Pe.) Mindenes Gyűjt. Mozi Újs.	<i>Munkanélküliek Lapja</i> <i>A Munkás</i> <i>Munkás-Heti-Krónika</i> <i>Munkásbiztosítási Közöny</i> <i>Munkáshíradó</i> <i>Munkásnők Lapja</i> <i>Munkások Újsága</i> <i>Munkásspport</i> <i>Munkásszínpad</i> <i>Munkásügyi Szemle</i> <i>Munkaügyi Közöny</i> <i>Munkaügyi Szemle</i> <i>Muskátli</i> <i>Muzárium</i> <i>Múzeumi és Könyvtári Értesítő</i> <i>Muzsika 1921—</i> <i>Muzsika 1958—</i> <i>A Műbarát</i> <i>Műcsarnok 1868.</i> <i>Műcsarnok 1898.</i> <i>Műemlékvédelem</i> <i>A Műgyűjtő</i> <i>Műszaki Élet</i> <i>Műterem</i> <i>Művelt Nép</i> <i>Művészet</i> <i>Művészettörténeti Értesítő</i> <i>Művészvilág</i> <i>Nagy Budapest</i> <i>A Nagy Világ Képekben</i> <i>Nagytetényi Újság</i> <i>A Nap</i> <i>Napi Tudósító</i> <i>Napkelet</i> <i>Nefelejts</i> <i>Nemzet</i> <i>Nemzetgazdasági Szemle</i> <i>Nemzeti Gazda, Bécs vagy Pest</i> <i>Nemzeti Hírlap (Kispest)</i> <i>Nemzeti Közoktatás</i> <i>Nemzeti Politikai Hírlap</i> <i>Nemzeti Társalkodó</i> <i>Nemzeti Újság</i> <i>Nemzeti Újság, vagyis Hazai és Külföldi Tudósítások</i> <i>Nemzetközi Fürdő-Lapok</i> <i>Nép</i> <i>A Nép</i> <i>Nép Barátja</i> <i>Nép Újsága</i> <i>Népakarat</i> <i>Népegészségügy</i> <i>Népélet</i> <i>Néphadsereg</i> <i>Népmívelés</i> <i>Népművelés</i> <i>Népnevelők Lapja</i> <i>A Néprajzi Múzeum Értesítője</i> <i>Népsport</i> <i>Népszabadság 1868.</i> <i>Népszabadság 1919.</i> <i>Népszabadság 1956.</i> <i>Népszava</i>	Munkanélküliek L. Munkás-Heti-Krón. Munkásbizt. Közl. Munkásnők L. Munkások Újs. Munkásügyi Szle Munkaügyi Közl. Munkaügyi Szle Múz. és Kvt. Ért. Műemlékvéd. Műgyűjtő Műsz. Élet Műv. Műv. tört. Ért. Nt. Újs. Napi Tud. Nemzetgazd. Szle Nemz. Gazda (Bécs) vagy (Pest) Nemz. Hírl. (Kp.) Nemz. Közokt. Nemz. Polit. Hírl. Nemz. Társalkodó Nemz. Újs. Nemz. Újs. v. Hazai és Külf. Tud. Nemzetközi Fürdő-L. Nép Újs.
--	---	--	--

Népszerű Technika	Népsz. Techn.	Pest Budinske	
Néptanítók Közlönye	Néptanítók Közl.	Vedomosti	
Néptanítók Lapja	Néptanítók L.	Pest-Ofner Blätter	Pest-Ofner Bl.
Neue Zeitung	N. Ztg	Pest-Ofner Ill. Zeitung	Pest-Ofner Ill. Ztg
Neuer Kurier aus Ungarn...	N. Kurier aus Ung. ...	Pest-Ofner Kundschafts und Auctionsblatt	Pest-Ofner Kundschafts u. Auctionsbl.
Neues Pester Journal	N. Pester J.	Pest—Pilis—Solt—Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja	Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vm. Hiv. L.
Neues Ungarisches Magazin	N. Ung. Mag.	Pester Damen Mode-Zeitung	Pester Damen Mode-Ztg
Neues Wiener Tagblatt	N. Wiener Tagbl.	Pester Journal	Pester J.
Nevelés		Pester Komet	
New Hungarian	New Hung. Quart.	Pester Lloyd	
Quarterly		Pester Lloyd Morgenblatt	Pester Lloyd Morgenbl.
Nouvelle Revue de la Hongrie	Nouv. R. de la Hong.	Pester Sonntagsblatt	Pester Sonntagsbl.
A Nő	Nők L.	Pester Zeitung	Pester Ztg
Nők Lapja		Pesterzsébet	
Nőmunkás		Pesterzsébet és Környéke	Pe. és Környéke
Nőtisztviselők Lapja	Nőtisztviselők L.	Pesterzsébeti Közlöny	Pe. Közl.
Nyelvtudományi Közlemények	Nyelvtud. Közl.	Pesther Handelszeitung	Pesther Handelsztg
		Pesther Handlungs Zeitung	Pesther Handlungs Ztg
8 Órai Újság	8 Órai Újs.	Pesther Tageblatt	Pesther Tagebl.
Nyomdászok Közlönye	Nyomdászok Közl.	Pesti City	P. City
Nyugat	Ób. Szle	Pesti Divatlap	P. Divatl.
Óbudai Szemle	Ofner Ztg	Pesti Futár	P. Futár
Ofner Zeitung	Ofner. Merc.	Pesti Hírlap	P. Hírl.
Ofnerischer Mercurius		Pesti Hírlap Vasárnapja	P. Hírl. Vasárnapja
OMKE		Pesti Hírnök	P. Hírnök
Opera		Pesti-Hölgy Divatlap	P.-Hölgy Divatl.
Die Opposition		Pesti Kalauz	P. Kalauz
Orient		Pesti Műsor	P. Műsor
Ország	Ország Tükre	Pesti Napló	P. Napló
Az Ország Tükre	Ország Útja	Pesti Posta	P. Posta
Az Ország Útja		Pesti Röpivek	P. Röpivek
Ország-Világ	Ogy. Tud.	Pesti Tőzsde	P. Tőzsde
Országgyűlési Tudóstársók		A Pesti Városháza	P. Városháza
Országos Közgazdasági Szemle	Orsz. Közgazd. Szle	Pestkörnyéki Újság (Plőrinc)	Pestkörnyéki Újs. (Pl.)
Az Országos Orvostörténeti Könyvtár Közleményei	Orsz. Orv. tört. Kvt. Közl.	Pestmegye	
Országos Paedagógiai Könyvtár és Tanszermúzeum Hivatalos Értesítője	Orsz. Paed. Kvt. és Tanszermúz. Hiv. Ért.	Pestmegyei Hírlap	Pestmegyei Hírl.
Orvosi Hetilap	Orv. Hetil.	Pestszenterzsébeti Közlöny	Pestszenterzsébeti Közl.
Orvosok Lapja	Orvosok L.	Pestszentlőrinci Hírlap	Pestszentlőrinci Hírl.
Otthon		Pestszentlőrinci Újság	Pestszentlőrinci Újs.
Otthonunk		Pestújhelyi Újság	Pú. Újs.
Ördög Naplója		A Pestvármegyei Direktórium Hivatalos Lapja	A Pestvm. Direktórium Hiv. L.
		Pestvármegyei Népművelés	Pestvm. Népművelés
		Pestvidéki Hírlap (Mátyásföld)	Pestvidéki Hírl. (Mf.)
Pajtás		Petőfi Társaság Lapja	Petőfi Társ. L.
Pannónia (Pozsony)		Pilishegyvidék — Budakörnyék	
Panoráma (Bécs)	Papír- és Nyomdatechn.	Pilishegyvidéki Hírek	
Papír és Nyomdatechnika	Papír- és M. Graf.	Plőrinci Szt Imre Kertváros	Pl. Szt Imre Kertváros
Papír- és Magyar Grafika		Plőrinci Szt Imre-telep Közlönye	Pl. Szt Imre-telep Közl.
Pártmunka		Politikai Hetilap	Polit. Hetil.
Párttörténeti Közlemények	Párttört. Közl.	Politikai Újdonságok	Polit. Újdonságok
Pedagógiai Szeminárium	Ped. Szem.	Pressburger Zeitung	Pressb. Ztg
Pedagógiai Szemle	Ped. Szle	Proletár (Csepel)	Proletár (Cs.)
Pedagógusok Lapja	Pedagógusok L.	Proletár (Wien)	
Peleskei Nótárius		Proletár	
Pénzügyi Hírlap	Pénzügyi Hírl.	Proletárjog	
Pénzügyi Közlöny	Pénzügyi Közl.	Proletársport	
Pénzügyi Kurir		Protestáns Szemle	Prot. Szle
A Pénzvilág	Pénzvilág	Provinzialnachrichten	Provinzialnachr.
Pest			

Ráczkeve és Vidéke			
Rádió			
Rádió és Televízió	Rádió és TV Újs.		
Újság			
Rádióélet			
Rádiótechnika	Rádiótechn.		
Rajzolatok a Társas Élet és Divatvilágból	Rajzolatok		
Rákos és Cinkota Környéke			
Rákos Vidéke (Rsztmihály)	Rákos Vidéke (Rsz.)		
Rákosi Szántó			
Rákoskeresztúr és Vidéke	Rk. és Vidéke		
Rákosliget			
Rákospalota—	Rákospalota—		
Pestújhelyi Újság	Pestújhelyi Újs.		
Rákospalotai Hírlap	Rp. Hírl.		
Rákospalotai Közlöny	Rp. Közl.		
Rákospalotai Munkás	Rp. Munkás		
Rákospalotai Szemle	Rp. Szle		
Rákosvidéki Független Hírlap	Rákosvidéki Független Hírl.		
Rákosvidéki Új Nemzedék			
Reform			
Református Figyelő	Ref. Figyelő		
Regélő			
Regélő Pesti Divatlap	Regélő P. Divatl.		
Reggeli Újság	Reggeli Újs.		
Regnum			
Remény			
Renaissance			
Rendeleti Közlöny	Rend. Közl.		
Rendőr			
Rendőrségi Közlöny	Rendőrségi Közl.		
Repülés			
Revue de Hongrie	R. de Hong.		
Revue de la Hongrie Nouvelle	R. de la Hong. Nouv.		
Riadó			
Rivalda			
A Sajtó 1916.			
A Sajtó 1927.			
Sárkány			
Sarló és Kalapács (Moszkva)			
Sas			
Der Schmetterling (Pest)			
Siebenbürgische Quartalschrift, Hermannstadt	Siebenb. Quartalschr. (Hermannstadt)		
Sokféle			
Sokszorosító Ipar	Soksz. Ip.		
Sonnenblume			
Sonntags-Zeitung	Sonntags-Ztg		
Soroksári, Erzsébet-Kossuthfalvai és Kispest—Szent-Lőrinczi Hírlap	Soroksári Hírl.		
Der Spiegel			
Sport és Tudomány	Sport és Tud.		
Statisztikai Értesítő	Stat. Ért.		
Statisztikai Havi Közlemények	Stat. Havi Közl.		
Statisztikai Közlemények	Stat. Közl.		
Statisztikai Negyedévi Közlemények	Stat. Negyedévi Közl.		
Statisztikai Szemle	Stat. Szle		
Statisztikai Tájékoztató	Stat. Táj.		
Der Städtebau			
		Styx	
		Sürgöny	
		Szabad Diákfront	
		Szabad Föld	
		Szabad Gondolat	
		Szabad Ifjúság	Szabad Ifj.
		Szabad Lőrinc	
		Szabad Magyarság (Mexikó)	
		Szabad Művészet	Szabad Műv.
		Szabad Nép	
		Szabad Száj	
		Szabad Szó	
		Szabad Újpest	Szabad Úp.
		Szabad Vasas	
		Szabadgondolat	
		Szabadkőművesi Figyelő	
		Szabadnevelési Híradó	Szabadnev. Híradó
		A Szabadpolgár	Szabadpolgár
		Szabadság 1900.	
		Szabadság 1931.	
		Szabadság 1945.	
		Szabadság Egyenlőség Testvériség	
		Szabadságharc	
		Szabó Ellenzék	
		Szabók Szaklapja	Szabók Szakl.
		Szakszervezeti Egység	Szakszerv. Egység
		Szakszervezeti Értesítő	Szakszerv. Ért.
		Szakszervezeti Tanács Gazdasági és Statisztikai Közlönye	Szakszerv. Tan. Gazd. és Stat. Közl.
		Szalon Újság	Szalon Újs.
		Száz %	
		Századok	
		Századunk 1838.	
		Századunk 1926.	
		Szegedi Szemle	Szegedi Szle
		Székesfővárosi Alkalmazottak Közlönye	Szföv. Alkalm. Közl.
		Szemle (Elektr. Műv.)	
		Szemléző (Kassa)	
		Szentendre és Vidéke	
		Szép Szó	
		Széphalom	
		Szépirodalmi Figyelő	Szépirod. Figyelő
		Szépirodalmi Közlöny	Szépirod. Közl.
		Szépirodalmi Lapok	Szépirod. L.
		Szépművészet	Szépműv.
		Szépművészeti Csarnok	Szépműv. Csarnok
		Szerda	
		Szikra	
		Színészek Lapja	
		Színészeti Közlöny	Színészeti Közl.
		Színház	
		A Színház	
		Színház és Divat	Szính. és Divat
		Színház és Élet	Szính. és Élet
		Színház- és Filmművészet	Szính.- és Filmműv.
		Színház és Mozi	Szính. és Mozi
		Színházi Élet	Szính. Élet
		Színházi Lapok	Szính. L.
		Színházi Látszó	Szính. Látszó
		Színházi Magazin	Szính. Mag.
		Színházi Világ és Komédia	Szính. Világ és Komédia
		Színháztörténeti Értesítő	Szính. tört. Ért.
		Színi Világ	
		Színművészeti Lapok	Színműv. L.
		Szociális Termelés	Szoc. Termelés
		Szocialista	

<i>Vasas</i>		<i>Vörös Juta</i>	
<i>Das Vaterland</i>		<i>A Vörös Katona</i>	Vörös Katona
<i>Vaterländische Blätter für den Österreichischen Kaiserstaat</i>	Vaterl. Bl. f. d. Österr. Kaiserstaat	<i>Vörös Kelet</i>	
<i>Vegyészeti Munkás</i>		<i>Vörös Lobogó</i>	
<i>Vendéglátóipari Munkás</i>	Vendéglátóip. Munkás	<i>Vörös Segély</i>	
<i>Vendéglátóipari Szemle</i>	Vendéglátóip. Szle	<i>Vörös Tungsram</i>	Vörös Újs.
<i>Vendéglősök Lapja</i>	Vendéglősök L.	<i>Vörös Újság</i>	
<i>Vereinigte Ofner und Pester Frag-Kundschäfts-... Blätter</i>	Ver. Ofner u. Pester Bl.	<i>Vörös Villamos</i>	
<i>Vereinigte Ofner und Pester Zeitung</i>	Ver. Ofner u. Pester Ztg	<i>Wiener Allgemeine Theaterzeitung</i>	Wiener Allg. Theaterztg
<i>Vezér</i>		<i>Wiener Zeitung</i>	Wiener Ztg
<i>Vigilia</i>		<i>Wienerisches Diarium</i>	Wien. Diarium
<i>Világ 1841.</i>		<i>Wochentlich Zweymal Neuankommender Mercurius</i>	Woch. Zweymal... Merc.
<i>Világ 1910.</i>		<i>(Ofner Mercurius)</i>	
<i>Világ 1945.</i>		<i>Zeitbilder</i>	
<i>Világosság 1917.</i>		<i>Zeitschrift für Weinbau und Weinbereitung in Ungarn</i>	Zeitschr. f. Weinbau u. Weinbereitung in Ung.
<i>Világosság 1945.</i>		<i>Zeitschrift von und für Ungern</i>	Zeitschr. von u. für Ungern
<i>A Világpiac</i>		<i>A Zene</i>	
<i>Világszabadság</i>		<i>Zenei Szemle</i>	Zenei Szle
<i>Virradat</i>		<i>Zeneközlöny</i>	Zeneközl.
<i>Vizügyi és Hajózási Közlöny</i>	Vizügyi és Hajózási Közl.	<i>Zenészeti Lapok</i>	Zenészeti L.
<i>Vizügyi Közlemények</i>	Vizügyi Közl.	<i>Zenevilág</i>	
<i>Volksstimme</i>		<i>Zsidó Szemle</i>	Zsidó Szle
<i>Vörös Csepel</i>	Vörös Cs.		
<i>Vörös Daru</i>			
<i>Vörös Fáklya (Budafok)</i>	Vörös Fáklya (Bf.)		

RÖVIDÍTÉSEK

<i>a.</i>	anno, aus, année	<i>Belv.</i>	Belváros
<i>Abb.</i>	Abbild, -ung	<i>BEM</i>	Bánya- és Energiaügyi Minisztérium
<i>Abdr.</i>	Abdruck	<i>Bemerk.</i>	Bemerkung
<i>Abh.</i>	Abhandlung	<i>Ber.</i>	Bericht
<i>Abk.</i>	Abkürzung	<i>besz.</i>	beszámoló
<i>Abr., abr.</i>	Abréviation, abrégé, abridged	<i>bev.</i>	bevezetés, bevezette
<i>Abt., Abth.</i>	Abteilung, Abtheilung	<i>Bf</i>	Budafok
<i>acad.</i>	academia, académie	<i>Bibl., bibl.</i>	Bibliothek, Bibliothèque, Bibliotek, biblioteca, bibliothèque
<i>Af</i>	Albertfalva	<i>bibliogr.</i>	bibliográfia
<i>akad.</i>	akadémia	<i>biogr.</i>	biográfia
<i>Akad. K.</i>	Akadémiai Kiadó	<i>biol.</i>	biológia
<i>Al</i>	Ady-liget	<i>biz.</i>	bizottság
<i>alk.</i>	alkalmából, alkalmazott, alkalmazta	<i>bk</i>	book
<i>áll.</i>	állam	<i>Bk. M.</i>	Belkereskedelmi Minisztérium
<i>állatvéd.</i>	állatvédelem	<i>BKM</i>	Bel- és Külkereskedelmi Minisztérium
<i>allg.</i>	allgemein	<i>Bl.</i>	Blatt, Blätter
<i>Alm.</i>	Almanach	<i>BM</i>	Belügyminisztérium
<i>amer.</i>	amerikai, amerikanisch, american	<i>Bm</i>	Békásmegyer
<i>amér.</i>	américain	<i>bot.</i>	botanika, botanique
<i>amt.</i>	amtlich	<i>bölcs.</i>	bölcsészlet
<i>Anh.</i>	Anhang	<i>Bp</i>	bővített
<i>Anmerk.</i>	Anmerkung	<i>bp-i</i>	Budapest
<i>Ann.</i>	Annaler, Annalen, Annales	<i>Bp. Gyűjt.</i>	budapesti
<i>ann.</i>	annual	<i>Bp. Rég.</i>	Budapest Gyűjtemény
<i>Anst.</i>	Anstalt	<i>Br.</i>	Budapest Régiségei
<i>Anz.</i>	Anzeiger	<i>Bt</i>	Brief
<i>App.</i>	Appendix	<i>Bul.</i>	Budatétény
<i>Arch.</i>	Archivum, Archiv, Archives, Archivio, Archivo	<i>Bull.</i>	Buletin, Buletinul
<i>Archit.</i>	Architectura, Architecture	<i>Bur.</i>	Bulletin
<i>arr.</i>	arrangé, arranged	<i>C</i>	Cinkota
<i>Art., art.</i>	Artikel, Artist, article, artificiel	<i>c.</i>	cum
<i>Assoc., assoc.</i>	Associatio, -on, associatio, -n	<i>c. comment.</i>	cum commentariis
<i>átd.</i>	átdolgozás, átdolgozott, átdolgozta	<i>Cah.</i>	Cahier
<i>átn.</i>	átnézte	<i>cat.</i>	catalogue
<i>Aufl.</i>	Auflage	<i>cent.</i>	century
<i>augm.</i>	augmenté, augmented	<i>Chap.</i>	Chapitre, Chapter
<i>Ausg.</i>	Ausgabe	<i>Cie</i>	Companie
<i>ausgew.</i>	ausgewählt	<i>címl.</i>	címlap
<i>Ausz.</i>	Auszug	<i>Co.</i>	Company
<i>B</i>	Buda	<i>col.</i>	columna, colonne
<i>balneol.</i>	balneológia	<i>coll.</i>	collegit, collected
<i>Ed</i>	Band	<i>Coll.</i>	Collège, Collega
<i>Bearb., bearb.</i>	Bearbeiter, Bearbeitung, bearbeitet	<i>Coll.</i>	Colligatum, Collection
<i>Beil.</i>	Beilage	<i>Com.</i>	Comité
<i>Beitr.</i>	Beitrag	<i>Comm., comm.</i>	Commerce, commercial, comiti
<i>belker.</i>	belkereskedelem	<i>comment.</i>	commentarium, commentaire
		<i>Commis.</i>	Commission, Committi
		<i>communic.</i>	communication

<i>compl.</i>	complet, complété, completed	<i>Ét.</i>	Étude
<i>conf.</i>	conférence	<i>ethnogr., éthnogr.</i>	ethnographia, ethnographie
<i>Congr.</i>	Congrès, congress	<i>etnogr.</i>	etnográfia
<i>Cons.</i>	Conseil	<i>étr.</i>	étranger
<i>contr.</i>	contribution	<i>eur.</i>	európai, europäische
<i>coop.</i>	coopération	<i>eü.</i>	egészségügy
<i>corr.</i>	corrigé, corrected	<i>Eü. M.</i>	Egészségügyi Minisztérium
<i>C. R.</i>	Compte-rendu	<i>Ev.</i>	Erzsébetváros
<i>Crit.</i>	Critica	<i>évf.</i>	évfolyam, évforduló
<i>Cs</i>	Csepel	<i>Évkv</i>	Évkönyv
<i>családvéd.</i>	családvédelem	<i>expl.</i>	explication, explanation
<i>csecsemővéd.</i>	csecsemővédelem		
<i>csop.</i>	csoport		
<i>cult.</i>	cultura, culture, culturel		
		<i>F.</i>	Folge
		<i>fac.</i>	facsimile
		<i>faksz.</i>	faksimile
		<i>Fasc., fasc.</i>	Fascikel, fasciculus, fascicule
<i>dargest.</i>	dargestellt	<i>fej.</i>	fejezet
<i>Darst.</i>	Darstellung	<i>fejl.</i>	fejlődés
<i>dem.</i>	demokrata	<i>feldolg.</i>	feldolgozás, feldolgozta
<i>démocr.</i>	démocratie	<i>fi.</i>	folióirat
<i>demogr.</i>	demográfia	<i>fig.</i>	figura, figure
<i>demokr.</i>	demokrácia	<i>fiz.</i>	fizika
<i>Diss.</i>	Dissertatio, Dissertation	<i>FKT</i>	Fővárosi Közmunka Tanács
<i>Doc., doc.</i>	Document, documentation, documento		Tanács
	dokumentum	<i>Flugbl.</i>	Flugblatt
<i>dok.</i>	Druck	<i>FM</i>	Földművelésügyi Minisztérium
<i>Dr.</i>	Deutsch	<i>Fo. M.</i>	Felsőoktatásügyi Minisztérium
<i>Dt.</i>		<i>Fol.</i>	Folia
		<i>folyt.</i>	folytatás, -os
<i>Éa. M.</i>	Építőanyagipari Minisztérium	<i>ford.</i>	fordítás, fordította
<i>econ., écon.</i>	economic, économie, économique	<i>forg.</i>	forgalom
<i>Ed., Éd., ed., éd.</i>	Edition, Édition, edidit, édité, edited	<i>forrad.</i>	forradalom
<i>educ., éduc.</i>	education, éducation	<i>Forsch.</i>	Forschung
<i>egézs., eü.</i>	egészségügy	<i>fortgef.</i>	fortgeführt
<i>Egészs. K.</i>	Egészségügyi Kiadó	<i>Fort.</i>	Fortsetzung
<i>egy.</i>	egyesület, egylet	<i>földt.</i>	földtan
<i>egyet.</i>	egyetem	<i>föv.</i>	főváros
<i>eingel.</i>	eingeleit	<i>fr.</i>	francia, französisch, français
<i>enger.</i>	eingerichtet	<i>fr.</i>	from
<i>Einl.</i>	Einleitung	<i>FSZEK</i>	Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
<i>ÉKM</i>	Építés- és Közmunkaügyi Minisztérium	<i>Fv.</i>	Ferencváros
<i>electr.</i>	electrical		
<i>elektr.</i>	elektromos	<i>G.</i>	Giornale
<i>élet.</i>	életrajz	<i>Gaz.</i>	Gazette, Gazetta
<i>Élip. M.</i>	Élelmiszeripari Minisztérium	<i>gazd.</i>	Gazdaság
<i>ell.</i>	ellátta	<i>gänzl.</i>	gänzlich
<i>Élm. M.</i>	Élelmezési, Élelmezésügyi Minisztérium	<i>gedr.</i>	gedruckt
<i>ÉM</i>	Építésügyi Minisztérium	<i>gen., gén.</i>	general, général
<i>é. n.</i>	év nélkül	<i>geol.</i>	geológia, geologisch
<i>encikl.</i>	enciklopédia	<i>germ.</i>	germanisch, german, -ic
<i>energ.</i>	energia, energetika, energetic	<i>ges.</i>	gesamt, gesammelt
<i>engl.</i>	englisch, english	<i>Gesellsch.</i>	Gesellschaft
<i>ép.</i>	építés, építkezés, építette	<i>GF</i>	Gazdasági Főtanács
<i>ép. tp.</i>	építőipar	<i>graf.</i>	grafika
<i>ép. műv.</i>	építőművészet	<i>graph.</i>	graphica, graphique, graphic
<i>épit.</i>	építészet	<i>gyógy.</i>	gyógyászat
<i>erd.</i>	erdész	<i>gyógysz.</i>	gyógyszerész, gyógyszerész
<i>Erg., erg.</i>	Ergänzung, ergänzt	<i>gyűjt.</i>	gyűjtemény, gyűjtötte
<i>Erkl., erkl.</i>	Erklärungen, erklärt		
<i>Erl.</i>	Erläuterung	<i>h.</i>	hasáb
<i>ért.</i>	értekezés, értekezlet, értesítő	<i>h.</i>	hiányzik
<i>erw.</i>	erweltert	<i>H.</i>	Heft

<i>h. ny. é. n.</i>	hely, nyomda, év nélkül	<i>kiáll.</i>	kiállítás
<i>Handb.</i>	Handbuch, Handbook	<i>kieg.</i>	kiegészítés
<i>Handl.</i>	Handlung	<i>Kíp. M.</i>	Könnnyűipari Minisztérium
<i>Handschr.</i>	Handschrift		kivonat
<i>hat.</i>	határozat, hatóság	<i>kiv.</i>	Kereskedelem- és Közlekedésügyi
<i>hebr.</i>	hebraisch, hebraïque	<i>KKM</i>	Minisztérium
<i>Hi. M.</i>	Helyiipari Minisztérium		Külkereskedelmi
<i>hidr.</i>	hidrológia	<i>Kk. M.</i>	Minisztérium
<i>hírl.</i>	hírlap		különnyomat
<i>hist.</i>	história, histoire	<i>klny.</i>	kolligátum
<i>HM</i>	Honvédelmi Minisztérium	<i>koll.</i>	kommunista
		<i>komm.</i>	konferencia
<i>Hong., hong.</i>	Hongrie, hongrois	<i>konf.</i>	kongresszus
<i>honv.</i>	honvédelem, honvédség	<i>kongr.</i>	kötet
<i>Hrsg.</i>	Herausgeben	<i>köt.</i>	közgazdaság
<i>Hung.</i>	Hungarian, Hungary, Hungaro	<i>közgazd.</i>	közigazgatás
		<i>közg.</i>	közlemény
<i>Hydr.</i>	Hydrológia	<i>közl.</i>	Közlekedésügyi
		<i>Közl. M.</i>	Minisztérium
			közlekedés
<i>id.-forg.</i>	idegenforgalom	<i>közlek.</i>	köznevelés
<i>id.-vez.</i>	idegenvezető	<i>köznev.</i>	közoktatás
<i>Ifj. K.</i>	Ifjúsági Kiadó	<i>közokt.</i>	közportf
<i>Ill., ill.</i>	Illustration, illusztrálta, illusztrátor, illustrierte, illustré, illustrated	<i>közp.</i>	közreműködés, -ével
		<i>közrem.</i>	köztség
<i>IM</i>	Igazságügyi Minisztérium	<i>közs.</i>	köztársaság
		<i>közt.</i>	köztisztaság
<i>Impr., impr.</i>	Imprimerie, imprimé	<i>köztiszt.</i>	Kispest
<i>ind.</i>	industriel, industrial, industri, industria, industry	<i>Kp</i>	Közlekedés- és Postaügyi
		<i>KPM</i>	Minisztérium
			Krónika
<i>inf.</i>	információ, information	<i>Krón.</i>	Kereskedelem- és Szövetkezetiügyi
<i>Inst.</i>	Institut, -um	<i>KSZM</i>	Minisztérium
<i>int.</i>	intézet		Karte
<i>int.</i>	internal, international	<i>Kt.</i>	kultúra, kulturális
<i>intr.</i>	introduction	<i>kult.</i>	Külügyminisztérium
<i>ip.</i>	ipar	<i>Kü. M.</i>	külkereskedelem
<i>Ip. M.</i>	Iparügyi Minisztérium	<i>külker.</i>	Kelenvölgy
<i>iparműv.</i>	iparművészet	<i>Kv</i>	könyv
<i>irod.</i>	irodalom	<i>kv</i>	könyvnyomda
<i>irod. tört.</i>	irodalomtörténet	<i>kvny.</i>	könyvtár
<i>isk.</i>	iskola	<i>kvt.</i>	
<i>ism.</i>	ismertetés		
<i>ist.</i>	istituto		
<i>ital.</i>	italienisch, italien, italiano		
		<i>L</i>	lépték (térkép)
<i>J.</i>	Journal	<i>lat.</i>	latin, lateinisch
<i>jav.</i>	javaslat, javított	<i>lev.</i>	levél
<i>Jb.</i>	Jahrbuch	<i>Libr.</i>	Libraire, Library
<i>jegyz.</i>	jegyzék, jegyzet	<i>Lief.</i>	Lieferung
<i>jel.</i>	jelentés	<i>Lit., lit.</i>	Literatur, Littérature, litteratura, literarisch, littéraire
<i>jelmagy.</i>	jelmagyarázat		litográfia
<i>Jg.</i>	Jahrgang	<i>litogr.</i>	livraison
<i>Jh.</i>	Jahrhundert	<i>livr.</i>	Leipzig
<i>jkv</i>	jegyzőkönyv	<i>Lpzig</i>	Levéltári utcajegyzék
<i>jogszab.</i>	jogszabály	<i>L. U.</i>	Lipótváros
<i>Jv.</i>	Józsefváros	<i>Lv.</i>	
<i>K.</i>	Kiadó	<i>M.</i>	mérték (térképnél)
<i>Kal.</i>	Kalendárium, Kalender	<i>m</i>	magyar
<i>Kap.</i>	Kapitel	<i>MA</i>	Mittelalter
<i>kat.</i>	katalógus, katonai	<i>magy.</i>	magyarázat, magyarázta, magyarázó
<i>KC</i>	Központi Címjegyzék		manuel
<i>KDB</i>	Központi Döntőbizottság	<i>man.</i>	manuscriptum,
<i>képv. test.</i>	képviselő-testület	<i>manuscr.</i>	manuscrít, manuscript
<i>keresk.</i>	kereskedelem		Manuskript
<i>Kf</i>	Kelenföld	<i>Manuskr.</i>	matériel
<i>KGM</i>	Kohó- és Gépipari Minisztérium	<i>mat.</i>	Mathematica
		<i>Mathem.</i>	mikro-card
<i>kgy.</i>	közgyűlés	<i>mcad</i>	mitteldeutsch
<i>kiadv.</i>	kiadvány	<i>mdt.</i>	Medicine
		<i>Med.</i>	

<i>megj.</i>	megjelenő, megjelent	<i>öff.</i>	öffentlich
<i>mell.</i>	melléklet	<i>összeáll.</i>	összeállítás, összeállította
<i>mélt.</i>	méltatás, -a	<i>összefogl.</i>	összefoglalás, összefoglaló, összefoglalta
<i>Mem., Mém., mem.</i>	memorandum, Memoir, Mémoires, memorial	<i>összegyűjt.</i>	összegyűjtötte
<i>meteor</i>	meteorológia	<i>österr.</i>	österreichisch
<i>mezőgazd.</i>	mezőgazdaság		
<i>Mf</i>	Mátyásföld	<i>P</i>	Pest
<i>mill.</i>	millennium	<i>p.</i>	pagina
<i>Mitarb.</i>	Mitarbeit, -er	<i>P.</i>	Pars, partie, part
<i>Mitt.</i>	Mitteilung	<i>par.</i>	parancsnok, -ság
<i>Mitw.</i>	Mitwirkung	<i>Pe</i>	Pesterzsébet
<i>M. o.</i>	Magyarország	<i>ped.</i>	pedagógia
<i>mozg.</i>	mozgalom	<i>perg.</i>	pergament
<i>MTA</i>	Magyar Tudományos Akadémia	<i>period.</i>	periodical, periodico
<i>mun.</i>	municipal	<i>persönl.</i>	persönlich
<i>munkásmozg.</i>	munkásmozgalom	<i>Ph</i>	Pesthidegkút
<i>Mus., mus.</i>	Musée, musei, museo	<i>Pi</i>	Pestimre
<i>múz.</i>	múzeum	<i>Pl</i>	Pestlőrinc
<i>műeml.</i>	műemlék	<i>pl.</i>	planche
<i>műemlékvéd.</i>	műemlékvédelem	<i>pld.</i>	példány
<i>műsz.</i>	műszaki	<i>PM</i>	Pénzügyminisztérium
<i>műv.</i>	művészet	<i>polg. mest.</i>	polgármester
<i>műv. tört.</i>	művészettörténet	<i>polit.</i>	politika
		<i>Po. M.</i>	Postaügyi Minisztérium
<i>N.</i>	Neu	<i>popul.</i>	populaire, populair
<i>Nac.</i>	Nacional	<i>Pr.</i>	Press
<i>Nachr.</i>	Nachrichten	<i>préc.</i>	précédé
<i>Nachw.</i>	Nachwort	<i>print.</i>	printed
<i>Nagy-Bp</i>	Nagy-Budapest	<i>probl.</i>	probléma
<i>nat.</i>	national	<i>prop.</i>	propaganda
<i>neg.</i>	negatív	<i>Pú</i>	Pestújhely
<i>NEKOSZ</i>	Népi Kollégiumok Orsz. Szövetsége	<i>publ.</i>	publication, public, published, publisher
<i>ném.</i>	német	<i>R.</i>	Reihe
<i>nemz.</i>	nemzeti	<i>R.</i>	Revue, Review, Revista, Rivista
<i>népsz.</i>	népszerű	<i>r.</i>	rész
<i>NET</i>	Népköztársaság Elnöki Tanácsa	<i>Rapp.</i>	Rapporten, Rapports, Rapporti
<i>N. F.</i>	Neue Folge	<i>Rcs</i>	Rákoscsaba
<i>Nip. M.</i>	Nehézipari Minisztérium	<i>Rdsch.</i>	Rundschau
<i>NM</i>	Népjóléti Minisztérium	<i>Rec.</i>	Recueil
<i>Np. M.</i>	Népművelési Minisztérium	<i>Rech.</i>	Recherche
<i>N. R.</i>	Neue Reihe	<i>reconstr.</i>	reconstruction
<i>N. S.</i>	Neue Serie, Nouvelles Séries	<i>Red., red.</i>	Redaktor, redigiert
<i>Nt</i>	Nagytétény	<i>red.</i>	rédacteur, rédige
<i>ny.</i>	nyelv, nyelvű	<i>Ref.</i>	Referat, Reference
<i>ny.</i>	nyomda	<i>Réf.</i>	Réference
<i>nyilv.</i>	nyilvános	<i>rend.</i>	rendelet, rendezés, rendezte
<i>O. Dr., o. Dr.</i>	Ohne Druck	<i>repr.</i>	reprint, -ed
<i>oesterr.</i>	oesterreichisch	<i>reprod.</i>	reprodukción, reproduction
<i>Off., off.</i>	Office, officiel, officiaal	<i>rés.</i>	résumé
<i>ogy.</i>	országgyűlés	<i>részl.</i>	részletes
<i>O. J.</i>	Ohne Jahr	<i>rev.</i>	revízió, revidiert, revised
<i>okt.</i>	oktatás	<i>rész.</i>	részkar
<i>OM</i>	Oktatásügyi Minisztérium	<i>rész.</i>	részletszet
<i>o. O.</i>	ohne Ort	<i>Rk</i>	Rákoskeresztúr
<i>op.</i>	opus	<i>rkp.</i>	rakpart
<i>Org., org.</i>	Organ, organisation, original	<i>RMK</i>	Régi Magyar Könyvtár
<i>orsz.</i>	országos	<i>röv.</i>	rövid, rövidített
<i>orv.</i>	orvosi	<i>Rp</i>	Rákospalota
<i>OSZK</i>	Országos Széchényi Könyvtár	<i>Rsz</i>	Rákosszentmihály
<i>oszt.</i>	osztály	<i>RT, rt.</i>	Részvénytársaság
<i>oszttr.</i>	osztó	<i>russ.</i>	russisch

S	Soroksár	<i>Tervgazd. K.</i>	Tervgazdasági Kiadó
s.	siècle (csak számokkal kapcsolatban)	<i>tip.</i>	tipográfia
S. a., s. a.	Sine anno	<i>tört.</i>	történelem, történet
saec.	saeculum	<i>törv.</i>	törvény
Schr.	Schrift	<i>trad.</i>	traducteur, traduction, traduit
sci.	scientia, science, scientifique, scientific	<i>trans.</i>	translation, translated
s. d.	sans date	<i>tud.</i>	tudomány, -os, tudósítás, tudósító
sel.	selecté, selected	<i>Tv.</i>	Terézváros
Sep. Dr.	Separat Druck	<i>tvhat.</i>	törvényhatóság
Sér.	Série	<i>typ.</i>	typographia, typograph
Sh	Sashalom	<i>u.</i>	und
síreml.	síremlék	<i>Ű. F.</i>	Új Folyam
s. l.	sine loco, sans lieu	<i>újs.</i>	újság
s. l. et d.	sans lieu et date	<i>umgearb.</i>	umgearbeitet
slaw.	slawisch	<i>Ung., ung.</i>	Ungarn, ungarisch
Slg.	Sammlung	<i>Univ.</i>	Universitas, Universität, Université
Soc., soc.	Societas, Société, Societa, social	<i>Űp</i>	Újpest
soksz.	sokszorosítás	<i>Űtm.</i>	Űtmutató
sor.	sorozat	<i>Übers., übers.</i>	Übersetzung, übersetz
soz.	szocial	<i>Übertr.</i>	Übertragung
span.	spanisch	<i>ü. o.</i>	ügyosztály
s. typ.	sine typographia	<i>vál.</i>	választás, válogatott
St	Saint	<i>váll.</i>	vállalat
stat.	statisztika, statistique	<i>vázl.</i>	vázlat
städt.	städtisch	<i>VB</i>	Végrehajtó Bizottság
Summ.	Summary	<i>véd.</i>	Védelem pl. állatvéd., műemlékvéd., növényvéd.
suppl.	supplément, supplement	<i>Ver., ver.</i>	Verein, Vereinigung, vereinigte
sz.	század	<i>veränd.</i>	verändert
szab. harc.	szabadságharc	<i>verb.</i>	verbessert
szab. rend.	szabályrendelet	<i>Verf., verf.</i>	Verfasser, verfasst
szakbiz.	szakbizottság	<i>Verk.</i>	Verkehr
szakszerv.	szakszervezet	<i>Verl.</i>	Verlag
szám.	számozott	<i>verm.</i>	vermehrt
szan.	szanatórium	<i>Veröff., veröff.</i>	Veröffentlichung, veröffentlicht
szemelv.	szemelvény, -es	<i>vers.</i>	versehen
szemp.	szempont	<i>Verz.</i>	Verzeichniss
szépirod.	szépirodalom	<i>vez.</i>	vezető, vezetőség
Szépirod. K.	Szépirodalmi Kiadó	<i>vh.</i>	világháború
szerk.	szerkesztő	<i>VKGM</i>	Város- és Község-gazdálkodási Minisztérium
szerv.	szervezés, szervezet	<i>VKM</i>	Vallás- és Közoktatás-ügyi Minisztérium
szín.	színezve	<i>vm.</i>	vármegye
szính.	színház	<i>Vol.</i>	Volumen, Volume
szoc.	szociális	<i>volkst.</i>	volkstümlich
szocdem.	szociáldemokrata	<i>vollst.</i>	vollständig
szovj.	szovjet	<i>von.</i>	vonatkozás, vonatkozó
szöv.	szövetség	<i>Wb.</i>	Wörterbuch
szövetk.	szövetkezet	<i>Wirtsch.</i>	Wirtschaft
szt	szent	<i>Wiss.</i>	Wissenschaft
sztl.	számozatlan	<i>z.</i>	zu, zum, zur
T.	Tomus, Tome, Tomo	<i>Zbl.</i>	Zentralblatt
t.	tábla, tabula, tableau	<i>zgest.</i>	zusammengestellt
táj.	tájékoztatás, tájékoztató	<i>Ztg</i>	Zeitung
tan.	tanács	<i>Ztschr.</i>	Zeitschrift
Tanácsközt.	Tanácsköztársaság		
tanf.	tanfolyam		
tanulm.	tanulmány, -ok		
TBM, Tanulm. Bp.	Tanulmányok Budapest		
múltjából	múltjából		
társ.	társaság, társulat		
társad.	társadalom		
tc.	törvénycikk		
techn.	technika, technique		
tek.	tekercs		
templ.	templom		
térk.	térkép		
term. tud.	természettudomány		
terv.	tervezés, tervezet, tervező		

Előszó	III
Folyóiratrövidítések jegyzéke	IX
Rövidítések	XX

© Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

Kiadta a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. – A kiadásért felel: Révész Ferenc igazgató
63/29897. Franklin-nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28.

